

KRIGEN SOM VI ALDRIG GLEMMER

HENNING WIELAND – FRIHEDSKÆMPEREN

Henning fødtes 1922 i Aalborg, faren var ved Statsbanerne (DSB) og moren hjemmegående. Skolegangen foregik på Kjellerupsgade Skole (han gik i samme klasse som sin storebror, der var 11 måneder i mellem de to). Efter realeksamen kom Henning i lære på Aalborg Værft som skibsbygger, senere i læretiden flyttede han til Helsingør Værft, for samtidig med skibsbyggeruddannelsen at begynde på Skibsteknikum. Den sidste attest fra sommeren 1943 viser karakteren ug- for 1. semester på Skibsteknikum.

I løbet af 1944 er Henning kommet ind i BOPA, for i et af brevene hjem til sin bror skriver han, at når jeg kommer hjem, har jeg noget spændende og også farligt at berette for dig!

Så i efteråret 1944 bliver han arresteret af Gestapo, sigtet for at have saboteret tyske skibe, men atter løsladt. Derefter forlod han Helsingør og tog ophold i København. I den periode forgår nogle af de store sabotagehandlinger Globus – Riffelsyndikatet - BW skibssabotager (visse af handlinger er ikke foregået med sprængstof, men ved at vitale dele er hamret i stykker). Med rimelig sikkerhed kan siges, at Henning deltog i sabotagehandlingerne mod Dan i Bragesgade og mod Politigårdens garageanlæg. (Som sidebemærkning skal lige nævnes, at det var Hipo og dets håndlangere, der havde indtaget Politigården.)

Henning er en flittig brevsriver til sin bror, men nævner ingenting om sin friheds kamp! Dog kan man se, at han skifter afsenderadresse og bruger ikke sit eget navn. Min far (Hennings storebror) har fortalt, at da han skulle giftes i 1944 i Aalborg, kom Henning fra København og deltog, men kun kortvarigt, og overnattede hos en fjern slægtning.

I en nyudgivet bog ”Håndlangerne”, som bygger på dokumenteret viden, kan man læse om Hennings anholdelse.

Henning tilhørte Helsingørdrengene med bl.a. Poul Erik Kroghøj Hansen, Knud Petersen, Jørgen Erik Larsen og hans bror Otto Larsen. De havde deres baggrund, som skibsbyggerlærlinge, og brødrene Larsen var ligesom Henning flyttet fra Aalborg til Helsingør.

Den 22. marts 1945 løber Otto Larsen og Henning ind i Oluf Klungenberg på Rådhuspladsen. Den 19-årige Otto og den jævnaldrende Oluf kendte hinanden fra Aalborg, hvor de begge var vokset op.

Otto berettede siden om det tilfældige møde ”Vi stod og talte sammen kort tid. Så blev Henning og jeg enige om at skilles, da jeg skulle hjem og spise, men før jeg gik, lød de skæbnesvangre ord : Husk nu på Kongens Nytorv i morgen kl. 12.”

Det var Otto Larsens ord, før han steg på en spurvogn. Otto regnede Oluf Klungenberg for god nok.

Det var han ikke! Klungenberg, som var stikker, lod meddelelsen gå videre til sin overordnede på Politigården. Denne overlod arrestationen til Lorentzen gruppen (en Schalburg-lignende afdeling til bekæmpelse af sabotage).

Den 23. marts ved middagstid gik anholdelsesaktionen i gang, og Henning, Otto og Poul Erik blev anholdt af Lorentzen gruppen, som var mødt talstærkt frem. Otto Larsen har senere forklaret, der stod flere grupper rundt omkring på Pladsen, alle iført civilt tøj, men stærkt bevæbnet. ”Vi havde ingen chance for at skyde os fri.”

Da de bliver ført over gårdspladsen på Politigården, genkender de Oluf Klangenberg, der står og snakker med nogle Hipofolk, og han dukker sig, da han opdager de anholdte.

Fra middagstid til klokken 4 om morgenen næste dag bliver de afhørt af Lorentzen gruppen, som består af danske håndlangere. Henning, Otto og Poul Erik bliver udsat for tortur, og gruppen fremtvinger adresserne på Ottos bror Jørgen Larsen og Knud Petersen. De bliver også anholdt.

Klokken 4 om morgenen bliver de overgivet til det Tyske Sikkerhedspolitis døgnvagt, de skriver i deres døgnrapport pga. illegalt arbejde og våbenbesiddelse, senere bliver de overført til Vestre Fængsel.

Helsingørdrengenes tid i fængsel kender man også noget til fra Otto Larsen, vi havde det godt, og kendte til krigens gang udenfor, og som tiden gik (de sad i knap 3 uger), begyndte vi også at tro, at det her nok skal gå.

Men den 11. april blev de ført til Dagmarhus for den Tyske Krigsret, og blev alle dødsdømt for terroristvirksomhed. Hennings dom lød, som medlem af en modstandsgruppe at have deltaget i flere fabrikssabotager og mord på danske statsborgere. Avisoverskrifterne lød, fem terrorister dømt til døden.

Vagtmesteren har senere fortalt, at han om aftenen gav drengene smørebrød og en flaske snaps, som de delte. Klokken 5 om morgenen måtte han forlade dem.

Henning havde fortalt ham, at han ikke var bange for at dø, men han var jo stadig så ung, og der var meget han gerne ville.

Ifølge Otto Larsen var det sidste Henning sagde, inden han blev kørt til Ryvangen : Vi dør for Danmark og arbejdernes frihed.

Den 12. april klokken 6 om morgenen ankom 20 politisoldater for at afhente fire af Helsingørdrengene, de blev ført til Ryvangen og henrettet.

Otto Larsens dødsdom var i mellemtiden blevet omstødt til livsvarigt tugthus.

Som et kuriosum kan fortælles, at en af de henrettede Poul Erik Kroghøj Hansens far begik selvmord kort tid efter, da det kom frem, at han havde været stikker.

Hennings forældre fik mange sympatitilkendegivelser i form af breve, ”I kan være stolte af jeres søn”. Dog er der én person, som har misforstået situationen, hun skriver, at det kan Henning ikke være bekendt over for sin forældre.

For Hennings far var der også lidt oprydningsarbejde bagefter. Henning havde købt en radio på afbetaling, men den var forsvundet fra hans logi, og faren havde fundet ud af, at der skyldtes 120 kr. på radioen. Han skriver til forhandleren for at få sagen ud af verden. Efter nogen tid kommer der brev tilbage fra radioforhandleren, han skriver : Alt er betalt, så jeg har ingen fordring på Henning Wieland – frihedskæmperen.

Den 16. juni bliver Henning begravet i Aalborg, hans lig var blevet fundet i Ryvangen. Begravelsen foregår fra St. Markuskirken med Bopa-æresvagt og faner fra F.D.F. og fagforeningerne.

”Du viste os, hvordan en dansk sabotør går i døden”. Disse ord stod på et bånd på en krans fra cellekammeraterne i 486 i Vestre Fængsel.

I præstens tale om Henning blev der sagt, at han har levet dit barndomsliv blandt os, og han var en god dansk soldat. Desværre var der en af disse nedrige mennesker, som vi kalder stikkere, en ung mand fra Aalborg, der solgte ham.

Den 23. august 1945 bliver Oluf Klangerberg dømt til døden i byretten, som en tilståelsessag, og han er den anden danske stikker, der får dom i befrielsessommeren. Dog klager han over, han har fået en hårdhændet behandling og appellere.

En modstandsmand udtaler: Jeg kan ikke se, han mangler negle eller har fået knust fingrene.

I følge "Håndlangerne" blev retsforfølgelsen af Oluf Klangerberg kontroversiel.

Han havde som civil angivet de fire Helsingørdrenge, som senere blev henrettet.

Derefter var han blevet uniformeret hipomand. I Østre Landsret havde han trukket sin tilståelse tilbage, og blev i februar 1946 idømt 10 års fængsel.

Dommen skabte stor forargelse og vrede, der blev strejket på flere store virksomheder bl.a. på værfterne i Helsingør og Aalborg. En talsmand fra Helsingør Værft udtalte, at nu har man lige opsat en mindeplade på Værftet over de faldne, og så frifinder man stikkeren, sådan betragtede man det.

Sagen blev genoptaget i Landsretten, og nu indrømmede Oluf Klangerberg, at den første tilståelse var korrekt. Han blev herpå dømt livstidsdom, som blev stadfæstet af Højesteret i marts 1947.

Det, der står tilbage efter Henning, er som nævnt en Mindeplade i porten på det nu nedlagte Helsingør Værft. Hans navn pryder også Mindestenen i Ryvangen.

I 5. maj Parken i Aalborg findes hans navn, sammen med de aalborgensere, som satte livet til i Krigen.

Henning Wieland er min onkel.

Mvh

Karsten Wieland

Rugmarken 76

9670 Løgstør

98673237

Wieland@stofanet.dk